

**VALSTS ARHĪVU SISTĒMAS
2010. GADA
PUBLISKAIS PĀRSKATS**

Rīga 2011

Satura rādītājs

1. Pamatinformācija par valsts arhīvu sistēmas iestāžu darbību.....	3
1.1. Valsts arhīvu sistēmas iestāžu juridiskais statuss.....	3
1.2. Atbildība par arhīvu nozari.....	3
1.3. Valsts arhīvu sistēmas iestāžu darbības virzieni un mērķi, budžeta programmas <i>Kultūras mantojums</i> īstenošana.....	3
1.4. Pārskata gada prioritātes.....	4
1.4.1. Latvijas Nacionālā arhīva izveide.....	4
1.4.2. Dokumentu saglabāšana	5
2. Finanšu resursi un darbības rezultāti	6
2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums.....	6
2.2. Politikas un darbības rādītāju izpilde.....	8
2.3. Citi valsts arhīvu sistēmas iestāžu darbības rezultāti.....	9
2.3.1. Vienotas valsts arhīvu informācijas sistēmas (VVAIS) ieviešana un uzturēšana.....	9
2.3.2. Projekts <i>Raduraksti</i>	10
2.3.3. Valsts un pašvaldību institūciju uzraudzība un kontrole dokumentu saglabāšanas, uzskaites un izmantošanas jautājumos.....	10
2.4. Pakalpojumi.....	11
2.4.1. Bezmaksas pakalpojumi.....	12
2.4.1.1. Klientu konsultēšana.....	12
2.4.1.2. Arhīvu lasītavu pakalpojumi.....	12
2.4.2. Maksas pakalpojumi.....	13
2.4.2.1. Pieprasījumu izpilde	13
2.4.2.2. Citi maksas pakalpojumi.....	15
2.5. Starptautiskā sadarbība.....	16
2.5.1. Dalība starptautiskajās organizācijās	16
2.5.2. Pasākumi.....	16
3. Personāls.....	17
4. Komunikācija ar sabiedrību, arhīvu un dokumentu popularizēšanas pasākumi.....	20
4.1. Dokumentu publikācijas.....	21
4.2. Konferences un semināri.....	21
4.3. Sadarbība ar nevalstisko sektoru.....	23
5. Arhīvu nozares darbības prioritātes 2011. gadam.....	24

1. Pamatinformācija par valsts arhīvu sistēmas iestāžu darbību

1.1. Valsts arhīvu sistēmas iestāžu juridiskais statuss

Saskaņā ar Ministru kabineta 2005.gada 17.maija noteikumu Nr.337 *Valsts arhīvu ģenerāldirekcijas nolikums* 1. un 2. punktu Valsts arhīvu ģenerāldirekcija (turpmāk – Ģenerāldirekcija) bija kultūras ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde un augstāka iestāde citām valsts arhīvu sistēmas iestādēm.

Ģenerāldirekcijas padotībā bija valsts arhīvu sistēmas iestādes:

○ Latvijas Valsts vēstures arhīvs;	○ Jelgavas zonālais valsts arhīvs;
○ Latvijas Valsts arhīvs;	○ Liepājas zonālais valsts arhīvs;
○ Latvijas Valsts kinofotofonodokumentu arhīvs;	○ Rēzeknes zonālais valsts arhīvs;
○ Personāla dokumentu valsts arhīvs;	○ Siguldas zonālais valsts arhīvs;
○ Alūksnes zonālais valsts arhīvs;	○ Tukuma zonālais valsts arhīvs;
○ Cēsu zonālais valsts arhīvs;	○ Valmieras zonālais valsts arhīvs;
○ Daugavpils zonālais valsts arhīvs;	○ Ventspils zonālais valsts arhīvs;
○ Jēkabpils zonālais valsts arhīvs;	○ Centrālā mikrofotokopēšanas un dokumentu restaurācijas laboratorija.

1.2. Atbildība par arhīvu nozari

Ģenerāldirekcija bija atbildīga par valsts politikas īstenošanu arhīvu nozarē.

1.3. Valsts arhīvu sistēmas iestāžu darbības virzieni un mērķi; budžeta programmas *Kultūras mantojums īstenošana*

Valsts arhīvu sistēmas (turpmāk VAS) iestāžu darbības virzieni bija Latvijas nacionālā arhīva fonda veidošana, saglabāšana un izmantošana, lai paplašinātu valsts arhīvu dokumentu pieejamību un nodrošinātu Latvijas un ārvalstu klientus ar nepieciešamo informāciju, institūciju un privātpersonu pienākumu un tiesību īstenošanai un aizsardzībai.

Lai izpildītu likumā *Par valsts budžetu 2010.gadam*, kas pieņemts Saeimā 2009.gada 1.decembrī noteiktos uzdevumus, ģenerāldirekcija izdeva 03.12.2009. rīkojumu Nr.113 *Par valsts arhīvu sistēmas iestāžu 2010.gada darba plānošanu*, kas noteica VAS iestāžu darbības prioritātes un pasākumus samazinātā finansējuma ietvaros.

2010.gada VAS piešķirts finansējums 3,46 milj., salīdzinot ar 2009.gadu finansējums samazināts par 2,12 milj., jeb 38 %.

Lai iekļautos VAS iestādēm piešķirtajā finansējumā:

- 1) veikta arhīvu sistēmas atbalsta funkciju – grāmatvedības, personāla vadības un IT centralizācija Ģenerāldirekcijā;
- 2) pārvietoti dokumenti no īrētām glabātavām Jūrmalā un Rīgā uz renovētām telpām Rīgā Šampētera ielā, atbrīvojot 325 m² telpas;
- 3) samazināti zonālo valsts arhīvu konsultāciju punkti Limbažos, Aizkrauklē, Ludzā, Krāslavā, Preiļos, Talsos, Balvos, Saldū, kas līdz šim īstenoja uzraudzību pietuvināti šo pilsētu un novadu institūcijām;
- 4) samazināts funkciju apjoms un atsevišķu uzdevumu izpilde (institūciju uzraudzība un kontrole, dokumentu saglabāšana un popularizēšana u.c.);
- 5) īstenoti citi taupības pasākumi izdevumu samazināšanai (nepilna darba laika noteikšana, atteikšanās no telpu nomas, iekārtu apkopes līgumiem, komandējumiem u.c.).

Ģenerāldirekcija īstenoja VAS iestāžu darbības pārvaldi un kontroli, nodrošināja VAS metodisko vadību un Latvijas Nacionālā arhīva (turpmāk LNA) izveidi.

Tika sagatavoti un 10.09.2010. stājās spēkā Ministru kabineta 07.09.2010. noteikumi Nr.829 *Noteikumi par valsts arhīvu sistēmas iestāžu sniegto maksas pakalpojumu cenrādi.*

Ģenerāldirekcijas darbinieki sagatavoja 12 atzinumus ar papildinājumiem un iebildumiem par Ministru kabinetā izskatāmo normatīvo aktu projektiem, tajā skaitā par likumprojektiem *Grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā, Grozījums Komerclikumā*, priekšlikumi par nepieciešamību izdarīt grozījumus likuma *Par zemes reformas pabeigšanu pilsētās* 15. pantā u.c. Ģenerāldirekcijas darbinieki piedalījās starpministriju sanāksmēs par tiesību aktu projektiem savas kompetences jautājumos.

Sakarā ar VAS iestāžu reorganizāciju izstrādāts normatīvo aktu (likumu un Ministru kabineta noteikumu) un starptautisko vienošanos saraksts, kuros noteikti konkrēti uzdevumi vai apņemšanās ģenerāldirekcijai valsts arhīvu sistēmas iestāžu dokumentu uzkrāšanā, saglabāšanā un izmantošanā.

Ģenerāldirekcijas darbinieki strādāja Ārlietu ministrijas, Tieslietu ministrijas, Tiesu administrācijas izveidotajās darba grupās un Latvijas – Krievijas Starpvaldību komisijas Humanitāro jautājumu darba grupā.

Lai organizētu normatīvo aktu izpildi, Ģenerāldirekcija izdeva 130 pārvaldes lēmumus valsts arhīvu pamatdarbības jautājumos, tajā skaitā:

-15.01.2010. rīkojums Nr.7 *Par pasākumiem izdevumu samazināšanai;*

-04.03.2010. rīkojums Nr.38 *Par darba grupu valsts arhīvu sistēmas reorganizācijas priekšlikuma izstrādei;*

-10.09.2010. rīkojums Nr.85 *Par Ministru kabineta 2010.gada 7.septembra noteikumu Nr.829 „ Noteikumi par valsts sistēmas iestāžu sniegto maksas pakalpojumu cenrādi” spēkā stāšanos;*

-19.10.2010. rīkojums Nr.94 *Par Noteikumiem datu ievadīšanai VVAIS uzraudzības sadaļā;*

-23.12.2010. rīkojums Nr.128 *Par Vienotās valsts arhīvu informācijas sistēmas izziņu reģistra pilotprojektu;*

-08.11.2010.rīkojums Nr.115 *Par reorganizēto pašvaldību (pagastu un pilsētu) arhīvu fondu slēgšanu.*

2010.gadā notika trīs Ģenerāldirekcijas Elektronisko datu un dokumentu arhivēšanas komisijas sēdes (apstiprināta *Lietvedības XML struktūrshēma*, veikta Valsts robežsardzes Galvenās pārvaldes nododamo datu izvērtēšana, izskatīti Valsts kases priekšlikums par VBPBP datu/dokumentu arhivēšanu PDF formātā un Centrālās statistikas pārvaldes elektronisko datu pieņemšanas kārtība u.c.). Ar komisijas sēžu materiāliem var iepazīties valsts arhīvu sistēmas iestāžu mājaslapā.

1.4. Pārskata gada prioritātes

Saskaņā ar 2009.gada 12.augusta Ministru kabineta rīkojumu Nr.559 *Valdības rīcības plāns Deklarācijas par Valda Dombrovska vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanu*, valsts arhīvu sistēmai bija plānotas šādas prioritātes:

1. Izveidot LNA saskaņā ar jauno Arhīvu likumu.
2. Nodrošināt 19.8 milj. glab. vien. saglabāšanu valsts arhīvos atbilstoši piešķirtajam finansējumam.
3. Nodrošināt maksas pakalpojumu izpildi, veikt institūciju un personu pieprasījumu izpildi, sagatavot 30 tūkst. arhīva izziņu.(skat. sadaļā *Pakalpojumi*).

1.4.1. Latvijas Nacionālā arhīva izveide

2010.gada 3.martā Saeima izsludināja [Arhīvu likumu](#). Saskaņā ar Kultūras ministra 2010.gada 1.marta rīkojumu Nr.2.1.-1/65 *Par valsts arhīvu sistēmas reorganizācijas priekšlikuma izstrādāšanas sagatavošanu* bija izveidota Valsts arhīvu sistēmas reorganizācijas

priekšlikuma izstrādes komisija un ar ģenerāldirektora 04.03.2010. rīkojumu Nr.38 *Par darba grupu valsts arhīvu sistēmas reorganizācijas priekšlikuma izstrādei* tika uzsākta LNA struktūras modeļu izstrāde. Notika trīs darba grupas sēdes, apspriesti četri LNA struktūras modeļi un 15. aprīlī priekšlikumi iesniegti Kultūras ministram.

Atbilstoši Ministru prezidenta 2010.gada 9.jūlija rīkojumam Nr.284 *Par darba grupu no valsts budžeta finansētu funkciju izvērtēšanai un priekšlikumu sagatavošanai funkciju optimizācijai* 4. augustā ģenerāldirekcijas un valsts arhīvu pārstāvji piedalījās Valsts kancelejas organizētajā diskusijā par Latvijas Nacionālā arhīva izveidošanu.

Saskaņā ar ģenerāldirektora 2010.gada 9.februāra rīkojumu Nr.33 *Par Ministru kabineta noteikumu projektu izstrādi* organizēta Arhīvu likumam pakārtoto divpadsmit MK noteikumu projektu izstrāde. Ministru Kabineta Valsts sekretāru sanāksmē 2010.gada 2.septembrī pieteikti MK VSS noteikumu projekti *Privātu arhīvu akreditācijas kārtība, Kārtība, kādā no Latvijas Republikas uz laiku izved nacionālajā dokumentārajā mantojumā iekļautu dokumentu un Noteikumi par dokumenta izslēgšanu no nacionālā dokumentārā mantojuma*. 2011.gada 3.maijā Ministru kabineta sēdē apstiprināti noteikumi *Privātu arhīvu akreditācijas kārtība*. Pie pārējiem noteikumu projektiem darbs turpinās.

Lai izveidotu Latvijas Nacionālo arhīvu 2010.gada 28.decembrī Ministru kabinets pieņēma [Latvijas Nacionālā arhīva nolikumu](#) un ar 2011.gada 1.janvāri LNA uzsāka savu darbību.

1.4.2. Dokumentu saglabāšana

Valsts arhīvos uz 01.01.2011. glabājās 20.4 milj. glab. vien., kas izvietotas glabātavās ar platību 34 367 m².(skat. 1.att.) Pārskata gadā valsts arhīvos uzkrātas 710 019 glab. vien., 42% dokumentu no kopējā skaita pieņemti no likvidētajām un reorganizētajām institūcijām.

Vairāk kā 40 % no piešķirtā valsts budžeta finansējuma izlietots arhīvu glabātavu uzturēšanai, lai nodrošinātu atbilstošu mikroklīmatu dokumentu saglabāšanas nolūkos.

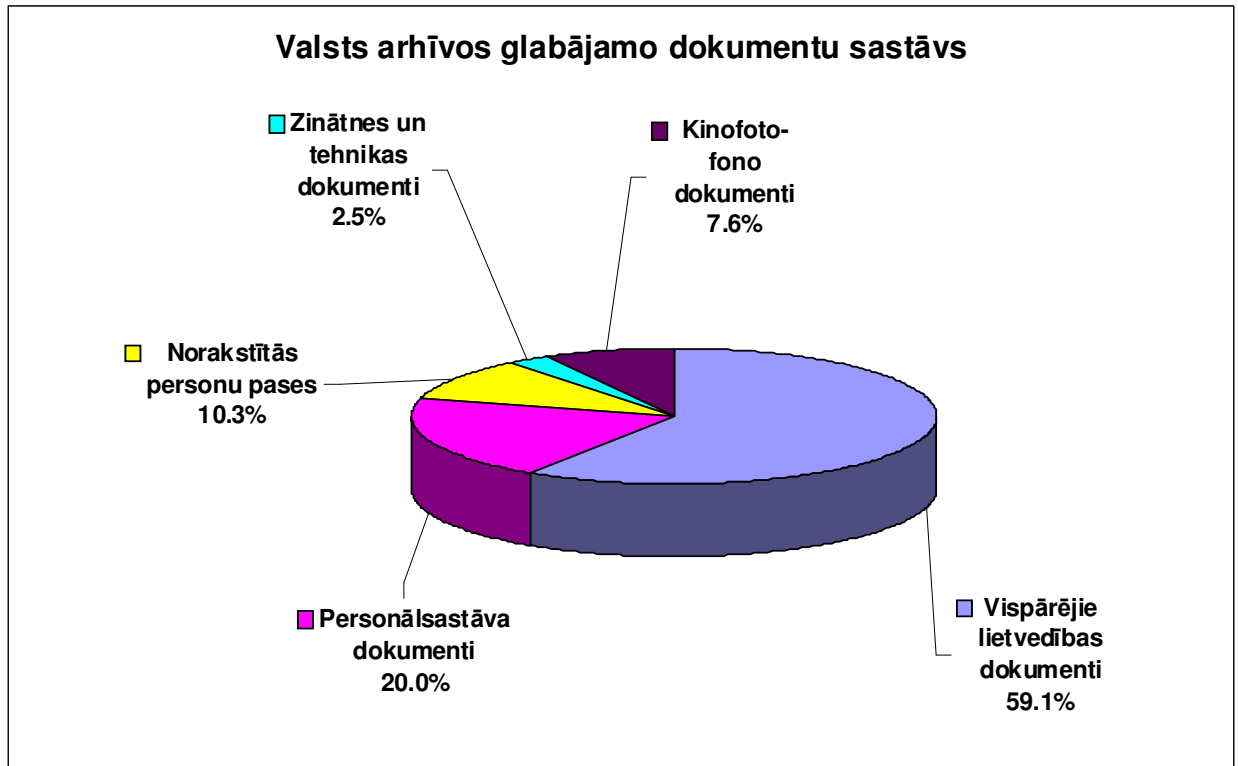
Sakarā ar finansējuma un amata vietu skaita samazināšanu, dokumentu saglabāšanas jomā veikta dokumentu pieņemšana, izvietošana glabātavās, sagatavošana izmantošanai un dokumentu izsniegšana no glabātavām un atlikšana.

Pārskata gadā netika plānotas lietu esības un fiziskā stāvokļa pārbaudes (izņemot LVKFFDA), sevišķi vērtīgo dokumentu atlase un izvērtēšana. Rezultātā netika apzināti dokumenti, kuriem nepieciešama restaurācija un ir dziestošs teksts vai citi bojājumi, kas kavē pilnvērtīgi plānot nodrošinājuma un izmantošanas fonda veidošanu dokumentiem, kuru fiziskais stāvoklis neatļauj to izmantošanu un pasliktina arhīvu klientu apkalpošanu.

Dokumentu atpūteklāšana tika veikta tikai 1,9% glab. vien. no kopējā glabājamo vienību skaita, galvenokārt jaunpieņemtajām un aktīvi izmantotām lietām, sanitāro dienu ietvaros. Sakarā ar nepietiekamo darbu dokumentu saglabāšanā ir pasliktinājies sanitāri higiēniskais režīms arhīvu glabātavās, kas rada riskus dokumentu ilgtermiņa saglabāšanā.

Salīdzinot ar 2009. gadu palielinājies izsniegto glabājamo vienību skaits no glabātavām, kas saistīts ar lasītāju skaita palielināšanos arhīvu lasītavās. No glabātavām izsniegtas 486 634 glab. vien.

Valsts arhīvu glabātavu vidējais noslogojums valstī ir 106 %, LVVA glabātavu noslogojums ir 181% no pieļaujamā līmeņa.

1. att. Valsts arhīvos glabājamo dokumentu sastāvs

CMDRL, veicot valsts arhīvu glabātavu vides kvalitātes kontroli Jēkabpils, Daugavpils, Rēzeknes, Cēsu, Siguldas, Liepājas un Valmieras ZVA, LVVA un PDVA glabātavās, secināja, ka LVVA pagraba stāva glabātavā, Valmieras ZVA un PDVA glabātavās Šampētera ielā gaisa mikrobioloģiskais piesārņojums normu pārsniedz vairāk nekā piecas reizes. Diemžēl, sakarā ar finansējuma straujo samazinājumu, nav iespējams veikt speciālus pasākumus vides kvalitātes uzlabošanai.

Pārskata gadā turpinājās dokumentu nodrošinājuma un izmantošanas fonda izveide. LVVA un LVA dokumentiem izgatavots 261 171 kadrs un 504 000 mikrofilmu pozitīva kadri. Nodrošinājuma un izmantošanas fonds izveidots 8502 gl. vien. audiovizuālajiem, foto un skaņas dokumentiem. Darbs veikts noslēgtā līguma ar Nacionālo Holokausta un varonības memoriālu Yad Vashem ietvaros.

Kopumā dokumentu fiziskās saglabāšanas nodrošināšanai veikta 543 gl. vien. restaurācija, 615 gl. vien. konservācija un iesietas 557 gl. vien.

Turpināts darbs pie restaurācijas Rokasgrāmatas 2.tēmas par dokumentu pirmsrestaurācijas vizuālo un analītisko izpēti.

2. Finanšu resursi un darbības rezultāti

2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	5 456 733	3 479 583	3 410 238

1.1.	dotācijas	4 563 260	2 586 614	2 586 614
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	880 562	879 000	811 763
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	11 861	13 969	11 861
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	1 050	0	0
2.	Izdevumi (kopā)	5 512 362	3 493 207	3 417 512
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	5 475 323	3 489 207	3 413 512
2.1.1.	kārtējie izdevumi	5 469 253	3 489 207	3 413 512
2.1.2.	procentu izdevumi			
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	6 070		
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība			
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti			
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	37 039	4 000	4 000

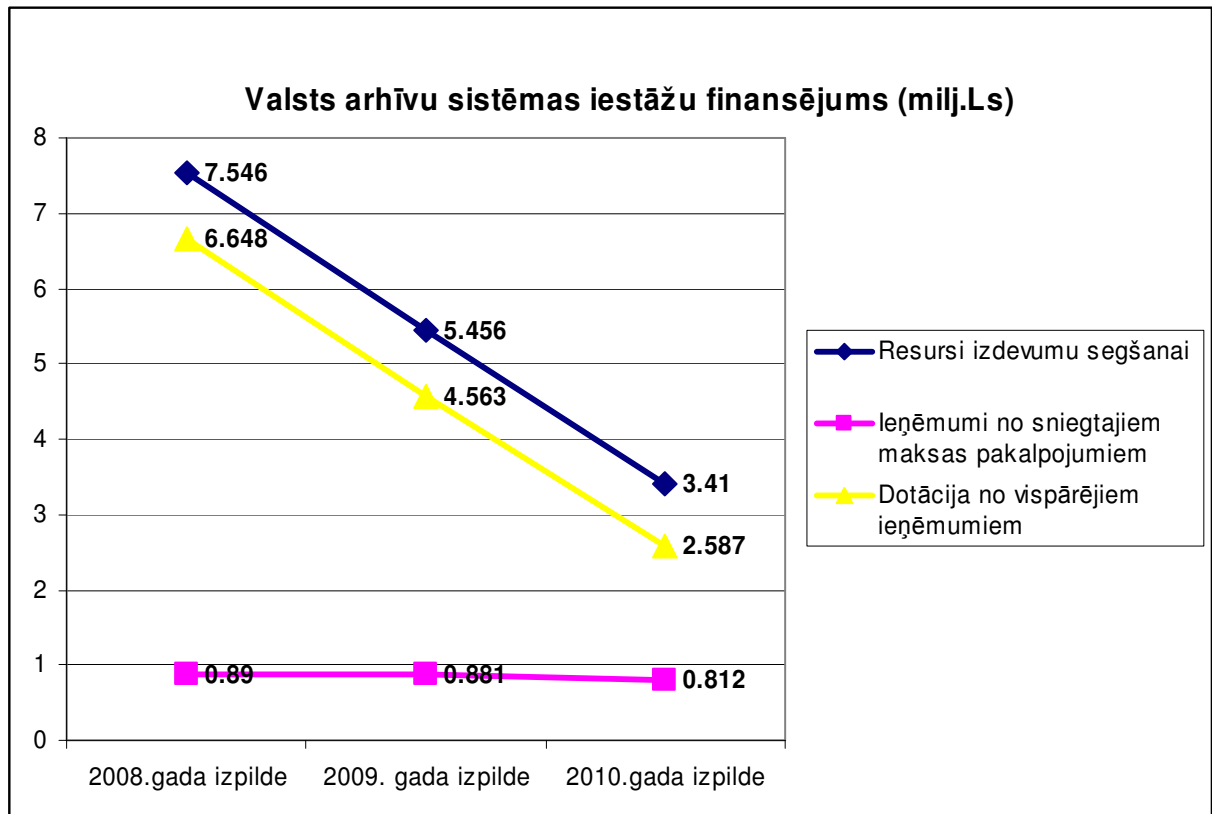
Budžeta izdevumi 2010.gadā sadalījumā pa programmām un apakšprogrammām (latos)

Programmas/ apakšprogrammas kods	Programmas/ apakšprogrammas nosaukums	2010.gadā (faktiskā izpilde Ls)
	Kopā	3 420 589
21.00.00	Kultūras mantojums	3 410 238
23.03.00	Eiropas Savienības programmu kultūras jomā un ārvalstu finanšu palīdzības projektu nodrošināšana	10 351

VAS iestādes 2010.gadā tika finansētas no Kultūras ministrijas programmas 21.00. *Kultūras mantojums*, ka arī no programmas 73.00. *Pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētie projekti*. Valsts arhīvu sistēmas iestāžu finansējums 2010.gadā, salīdzinot ar 2009.gadu, samazināts par 37,5%, tai skaitā dotācijas – par 43,3%.

Programmā 73.00. *Pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētie projekti* piešķirts finansējums Ls 11 861 apjomā projektam APEnet *Eiropas arhīvu vārteja*: interneta portāls dokumentiem un arhīviem Eiropā. Atbilstoši projekta uzdevumu sadalījumam VAS iestādes izstrādāja tehniskās shēmas un sagatavoja satura datus migrācijai. No piešķirtās summas projekta īstenošanai izlietoti Ls 10 351 (87,2% no piešķirta finansējuma). Projekts turpināsies arī 2011.gadā.

Pārskatā periodā ziedojumi un dāvinājumu līdzekļi netika saņemti.

2.att. Valsts arhīvu sistēmas iestāžu finansējums

Lai nodrošinātu VAS iestāžu darbību piešķirtā finansējuma ietvaros veiktas strukturālas reformas, samazināts darbinieku skaits. Salīdzinot ar 2009.gadu samazināta darbinieku atlīdzība par 35%, tai skaitā atalgojums – par 32,4% (skat. 1. att.).

Sakarā ar amata vietu skaitu samazināšanu un nepietiekamo finansējumu, VAS iestādes nespēja īstenot visus nepieciešamos pasākumus un darbus dokumentu aizsardzībā, saglabāšanā un pieejamības nodrošināšanā. Šo darbu ierobežošana ilgtermiņā var radīt apdraudējumu Nacionālā dokumentārā mantojuma saglabāšanai un pieejamībai.

Maksas pakalpojumu ieņēmumu plāns 2010.gadam bija apstiprināts 2009.gada līmenī – Ls 879 000.

Ieņēmumi veidojas no valsts arhīvu maksas pakalpojumu ieņēmumiem pieprasījumu izpildē, dokumentu apstrādē institūcijām uz līgumsaistībām, samaksas par arhīva dokumentu kopiju izgatavošanu, par maksātnespējas procesa sertificēto administratoru dokumentu pieņemšanu no maksātnespējas procesu beigušiem privāto tiesību subjektiem u.c. 2010.gadā samazinājās valsts arhīvu sistēmas iestāžu sniegto maksas pakalpojumu pieprasītāju skaits, kā rezultātā neizpildījās maksas pakalpojumu ieņēmumu plāns par Ls 67 237 (7,6%).

2.2. Politikas un darbības rādītāju izpilde

Politikas rezultāti	Rādītāji	Plānotie apjomi	Izpilde
Apmierināta sabiedrības prasība pēc kvalitatīviem valsts arhīvu pakalpojumiem un to pieejamība sabiedrībai	1.Sabiedrības apmierinātības līmenis ar pakalpojumiem, ko sniedz valsts arhīvu sistēmas iestādes. 2. Apmeklējumu skaits 3. Izmantoto glab.	95 % 40 tūkst. 400 tūkst.	95 % 63.5 tūkst. 669.3 tūkst.

	vien.skaitis 4. Digitāli pieejamo valsts arhīvu dokumentu skaits: - fondu līmenī - glab. vien. līmenī 5. Digitālo resursu izmantojumu (www lapu apmeklējumu) skaits	100 % 5 % 350 tūkst.	100% 7.6 % 432 451
Darbības rezultāti			
1. Sabiedrībai pieejams kultūras mantojums, t.sk. arī digitālā veidā	1. Uzkrāto glab. vien. skaits (plus % pret iepriekšējo gadu) 2. Jaunpieņemto glab. vien. skaits (gada laikā) 3. Restaurēto glab. vien. skaits (gada laikā) 4. Digitāli aprakstīto fondu un glab. vien. skaits 5. Izdevumi vienas glab. vien. glabāšanai	19.8 milj. (1.5%) 250 tūkst. 400 28300 fondi 667 tūkst. 0,17 Ls	20.5 milj. (4.6%) 730.9 tūkst. 543 28976 fondi 1556428 glab. vien. un 76936 skaņas dok. uzsk. vien. 0,17Ls
2. Sekmēta zināšanu sabiedrības veidošanās Latvijā, ieviešot vienotu informācijas sistēmu, kas nodrošina iedzīvotājiem universālus informācijas pakalpojumus	1. Datortehnikas aprīkojums valsts arhīvu sistēmas iestādēs (% no kopējā institūciju skaita) 2. Interneta pieslēgumi valsts arhīvu sistēmas iestādēs (% no kopējā institūciju skaita) 3. Platjoslu interneta pieslēgumi valsts arhīvu sistēmas iestādēs (%) 4. Datorprasmēs apmācīto darbinieku skaits	100 % 100% 100% 95%	100% 100% 100% 95%

2.3. Citi valsts arhīvu sistēmas iestāžu darbības rezultāti

2.3.1. Vienotas valsts arhīvu informācijas sistēmas (VVAIS) ieviešana un uzturēšana

VAS iestādes piedalījās ERAF Nacionālās programmas *Elektroniskās pārvaldes infrastruktūras bāzes attīstība un pilnveidošana* projekta Vienotas valsts arhīvu informācijas sistēmas (VVAIS) 1. kārtas ieviešanā un uzturēšanā. Tika īstenoti 1. kārtas pilotprojekti funkcionālajiem blokiem *Iestādes* un *Pieņemšana*. Pārskata gadā projekta 2. kārtas ietvaros izstrādātas *Vadlīnijas dokumentu digitalizācijai valsts arhīvos* un iepirkta specializēta digitalizācijas tehnika, kas ietekmēs divus arhīvu darbības aspektus – klientu apkalpošanu un dokumentu saglabāšanu.

2.3.2. Projekts *Raduraksti*

Pārskata gadā LVVA nodrošināja datubāzes *Raduraksti* uzturēšanu un aktualizēšanu piešķirtā finansējuma ietvaros. Veikta esošo failu papildināšana ar jauniem fondiem, datubāzē ievietoti 1 113 216 jauni faili. Aktualizētas *Radurakstu* ievadsadaļas *Projekta apraksts*, *Meklēšana* un *Palīdzība* latviešu, vācu, krievu un angļu valodā. Sagatavoti un testa režīmā ievietoti jauni lauki *Biežāk uzdotie jautājumi* un *Jaunumi*, kas ļaus operatīvāk informēt lietotājus, bet vienlaicīgi prasīs darbinieku pastāvīgu darbu pie šīs vietnes. 2010. gadā reģistrēti 248 511 vietnes apmeklējumi no 85 valstīm. Absolūtais vairākums vietnes apmeklētāju ir Latvijas iedzīvotāji – 163 735, no ASV – 16 975, no Krievijas – 16 468, no Vācijas – 15 646, bet pēc datubāzes pieejamības nodrošināšanas svešvalodās ievērojami pieaudzis arī citu ārvalstu lietotāju skaits, it īpaši no Zviedrijas – 1776. Lietotāju atsauksmes par *Radurakstiem* dažādās interneta sociālajās vietnēs rāda, ka aiz katra izmantotāja stāv vēl vairāki citi interesenti. Saņemtas 22 pateicības no Austrālijas, VFR, Austrijas, Nīderlandes, ASV un Krievijas.

2.3.3. Valsts un pašvaldību institūciju uzraudzība un kontrole dokumentu saglabāšanas, uzskaites un izmantošanas jautājumos

Valsts arhīvu uzraudzībā uz 01.01.2011. bija 4034 valsts un pašvaldību un citas institūcijas (no tām 3696 valsts un pašvaldību institūcijas un 338 nevalstiskās (sadarbības) institūcijas). Pārskata gadā turpinājās institūciju reorganizācija un likvidācija, kā rezultātā gada laikā samazinājās valsts arhīvu uzraudzības iestāžu skaits.

Saskaņotas 1719 institūciju lietu nomenklatūras un dokumentu klasifikācijas shēmas. Metodisko un ekspertu komisiju sēdēs apstiprināti 2863 institūciju lietu apraksti ar 546 172 glab. vien. un 1884 institūciju akti par dokumentu atlasī iznīcināšanai ar 2 655 185 glab. vien.

Sniegtas 7505 konsultācijas arhīvu pārvaldības jautājumos.

Saskaņā ar likumu *Par arhīviem*, kas bija spēkā līdz 31.12.2010., Valsts arhīvu ģenerāldirekcijas nolikumu un reglamentu nacionālā arhīva fonda veidošanas, uzskaites, saglabāšanas un izmantošanas kontroli 2010.gadā veica Arhīvu inspekcija.

Darbs 2010.gadā tika plānots, izvirzot kā prioritātes, pirmkārt, reorganizēto, likvidēto administratīvi teritoriālajā reformā iesaistīto pašvaldību un to institūciju dokumentu saglabāšanas nodrošināšanu, pārbaudot doto norādījumu izpildi, dokumenta nodošanas un pieņemšanas kārtības ievērošanu, turpinot iepriekšējos gados iesākto dzīvojamo māju privatizācijas komisiju un pilsētu zemes komisiju dokumentu sakārtošanas un aprakstīšanas kontroli, otrkārt, pārbaužu veikšana institūcijās pēc valsts arhīvu priekšlikumiem, kuras ilgstoši nebija apsektas vai no jauna izveidotas.

2010.gadā veiktas 325 pārbaudes, tai skaitā 285 kompleksās pārbaudes dokumentu uzkrāšanas, uzskaites, saglabāšanas un izmantošanas nodrošināšanā, 29 tematiskās un 11 arhīvu valsts uzraudzības iestāžu norādījumu izpildes kontroles pārbaudes.

No pārbaudītajām 325 institūcijām arhīvu valsts uzraudzības iestāžu prasības pilnībā bija ievērotas 25 (7,7%) institūcijās. Saņemti no institūcijām 371 ziņojums par doto norādījumu izpildīšanu, neizpildes gadījumos institūcijas lūgušas termiņu pagarinājumus, meklējušas risinājumus dokumentu saglabāšanas un izmantošanas nodrošināšanai. Doto norādījumu izpildes kontrole, regulāri atgādinājumi ir devuši atzīstamus rezultātus. Kopumā panākts, ka 2010.gadā institūcijām doto norādījumi izpildīti par 91%, 2008. un 2009.gadā doto norādījumi ir izpildīti, izņemot vienu gadījumu – Līvānu novada būvvaldi, kura ilgstoši nav nodrošinājusi dokumentu sakārtošanu un aprakstīšanu, to motivējot ar štata un finansējuma samazināšanu.

2010.gadā uzsākta administratīvā lietvedība un uzlikts administratīvais sods *brīdinājums* pēc LAPK 190.⁸ panta Pārtikas un veterinārā dienesta Dienvidzemgales reģionālās pārvaldes amatpersonai par arhīva fonda dokumentu uzkrāšanas, saglabāšanas un izmantošanas

kārtības nenodrošināšanu, citām vainīgajām personām institūcija bija piemērojusi disciplinārsodus. Gada laikā sastādīti 8 atzinumi par administratīvās lietvedības neuzsākšanu noilguma un pārkāpuma sastāva neesamības dēļ.

Ņemot vērā Arhīvu likuma spēkā stāšanos un valsts arhīvu sistēmas iestāžu reorganizāciju, ģenerāldirekcija veica paātrinātu informācijas apkopošanu uz 01.10.2010. par reorganizēto pašvaldību-pagastu un pilsētu dokumentu, pašvaldību dzīvojamo māju privatizācijas komisiju un pilsētu zemes komisiju dokumentu aprakstīšanas stāvokli. Virkne pašvaldību nebija pabeigušas dokumentu aprakstīšanu uz reorganizācijas brīdi 01.07.2009., bet atsevišķos gadījumos – (8,5 %) pagastos – pilsētas dokumentu aprakstīšana bija aizkavēta, galvenokārt, Cēsu, Daugavpils, Valmieras zonālo valsts uzraudzībā esošajās pašvaldībās.

Veikto pasākumu rezultātā ir panākts, ka uz 01.01.2011. dokumentus ir aprakstījušas un reorganizēto pagastu, pilsētu fondus var slēgt 63% no pašvaldību kopskaita un dokumentu pārņemšana jaunizveidotajās novadu pašvaldībās ir dokumentēta, nodošanas un pieņemšanas akti iesniegti attiecīgajiem arhīviem. LNA kontrolē ir tie novadi, kuru pagasti minētos jautājumus nav atrisinājuši.

Gatavojoties pilsētu zemes reformas un pilsētu zemes komisiju darbības pabeigšanai 2011. gadā, kā arī turpinot darbu pie Latvijas Republikas Centrālās zemes komisijas 2008.gada 19.maija lēmuma Nr. 7263 *Pilsētu zemes komisiju dokumentu uzskaites, saglabāšanas un turpmākas izmantošanas nodrošināšanas kārtība* izpildes, tika kontrolēta pilsētu zemes komisiju dokumentu aprakstīšanas gaita un dokumentu atrašanās vietu identificēšana pēc administratīvi teritoriālās reformas pabeigšanas. 2010.gadā veikta visu pilsētas zemes komisiju dokumentu saglabāšanas un glabāšanas vietu apzināšana.

Sakarā ar Valsts arhīvu sistēmas reorganizāciju minētā informācija ir savlaicīgi apkopota uz 01.10.2010. un ievietota Latvijas valsts arhīvu mājaslapā pie katra valsts arhīva, kura uzraudzībā atrodas attiecīgās pašvaldības pilsētu zemes komisija.

2.4. Pakalpojumi

Valsts arhīvu sistēmas iestādes sniedza pakalpojumus Latvijas un ārvalstu privātpersonām un institūcijām, nodrošinot to pamattiesības uz arhīvu informācijas un dokumentu saņemšanu.

Informācija par valsts arhīvu sniegtajiem bezmaksas un maksas pakalpojumiem, uzkrātajiem dokumentiem, organizētajiem pasākumiem un aktualitātēm ir pieejama:

-arhīvu sistēmas mājaslapā www.arhivi.gov.lv LVA mājaslapā www.lvarhivs.gov.lv un tur pieejamajās datubāzēs;

-Valsts tiešās pārvaldes iestāžu datubāzē, Kultūras ministrijas Latvijas digitālās kultūrkartes datubāzē, portāla *Latvija.lv* pakalpojumu katalogā; interneta vietnē www.1188.lv;

-valsts arhīvu sistēmas iestādēs izvietotajā vizuālajā informācijā, izdotajās uzziņu rokasgrāmatās, informatīvajos bukletos.

2.4.1. Bezmaksas pakalpojumi

2.4.1.1. Klientu konsultēšana

Klientiem tika sniegtas profesionālas darbinieku konsultācijas valsts arhīvu sistēmas iestādēs klātienē, pa tālruni un interneta mājaslapā par piedāvātajiem arhīvu pakalpojumiem, par uzkrāto arhīvu dokumentu izmantošanu, pieejamību, glabāšanās vietām.

49 398 klienti apmeklēja valsts arhīvu sistēmas iestādes un klātienē saņēma konsultācijas, kuru rezultātā lielākā daļa pieprasīja arhīva izziņas vai izmantoja arhīvu lasītavu pakalpojumus. Sniegtas bezmaksas 7505 konsultācijas valsts un pašvaldību institūcijām dokumentu un arhīvu pārvaldības jautājumos. Pieaug darbinieku patērētais darba laiks konsultācijām, kas bieži pārvēršas institūciju darbinieku apmācībā.

VAS iestāžu interneta mājas lapu interesenti apmeklējuši 125 298 reizes (t.i. vidēji 343 reizes diennaktī), par 8% biežāk nekā 2009.gadā. Uz mājas lapu jautājumu un ierosinājumu sadaļā un e-pastā saņemtajiem pieprasījumiem elektroniski sniegtas 2257 informatīvas atbildes.

Klienti aktīvi izmantoja arī konsultācijas pa valsts arhīvu sistēmas iestāžu uzziņu tālruņiem.

2.4.1.2. Arhīvu lasītavu pakalpojumi

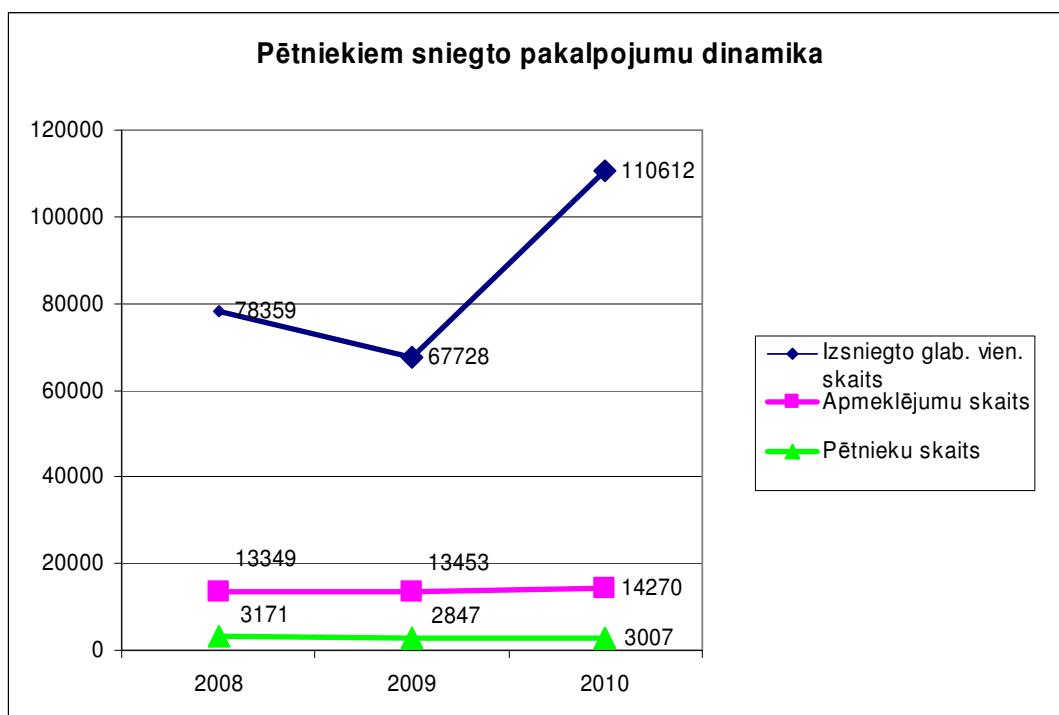
Ikvienam pētniekam bez maksas ir pieejamas arhīva darbinieku konsultācijas, informācija no datu bāzēm, arhīva dokumentu uzziņu sistēma un dokumenti. LVVA un LVA lasītavās pētnieki bez maksas var izmantot aprīkojumu sevišķi vērtīgo un unikālo dokumentu mikroformu lasīšanai. Valsts arhīvu lasītavās ir aprīkotas 180 pētnieku darba vietas. Tomēr tikai nedaudzas lasītavas ir pieejamas personām ar kustību traucējumiem, jo nav līdzekļu attiecīgo uzbrauktuvju un pacelēju izbūvei.

Arhīvu lasītavās bez maksas dokumentus un arhīvu uzziņu sistēmu izmantoja 3 007 pētnieki, kuri apmeklēja lasītavas un saņēma pakalpojumus 14 270 reizes (par 6% vairāk nekā 2009.gadā). 11% pētnieku bija ieradušies no ārvalstīm – ASV, Francijas, Krievijas, Lietuvas, Somijas, Vācijas, Zviedrijas, tādējādi apliecinot Latvijas arhīvos uzkrāto dokumentu nozīmīgumu starptautiskajos pētījumos.

Salīdzinot ar 2009. gadu, pārskata gadā turpinājās pētnieku skaita (par 5%), lasītavu apmeklējumu skaita (par 6%), lasītavās izmantoto dokumentu skaita (par 39%) pieaugums. Pētnieki izmantoja 110 612 glab. vien. Dokumentu piegādi lasītavās arhīvi nodrošināja stundas laikā, izņemot LVVA, kur lietu izsniegšana atsevišķos gadījumos bija iespējama pēc vairākām dienām, pēc lietu sagatavošanas izmantošanai.(skat.3.att.)

Joprojām gandrīz pusi no pētījumu tēmām, īpaši LVVA, veido ģenealoģiskie (dzimtas vēstures) pētījumi, ar personu darbu, mācībām un citiem biogrāfiskiem faktiem saistīto datu noskaidrošana, kuru rosināja arī interneta vietnē *Raduraksti* atrastā informācija. Arhīvu dokumentus aktīvi izmantoja Latvijas un ārvalstu augstāko mācību iestāžu mācībspēki un studenti, kuru skaits ar katru gadu pieaug un kuru pētījumi saistīti ar dažādu Latvijas politiskās, sociālās, ekonomiskās un kultūras vēstures tēmu izpēti. Lasītavās dokumentus izmantoja skolu audzēkņi zinātniski pētniecisko darbu izstrādei. Populāras pētnieku vidū bija ar novadpētniecību saistītās tēmas, kā arī ievērojamu kultūras un zinātnes darbinieku dzīves datu un darbības pētniecība.

Pārskata gadā darbojās Valsts arhīvu speciālā bibliotēka, kas sniedza pakalpojumus arhīvu darbiniekiem un citiem lasītājiem un pētniekiem.

3.att. Pētniekiem sniegto pakalpojumu dinamika

Valsts arhīvi izsniedza 6999 bezmaksas arhīva izziņas (22% no sagatavoto izziņu kopskaita) privātpersonām un institūcijām normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos.

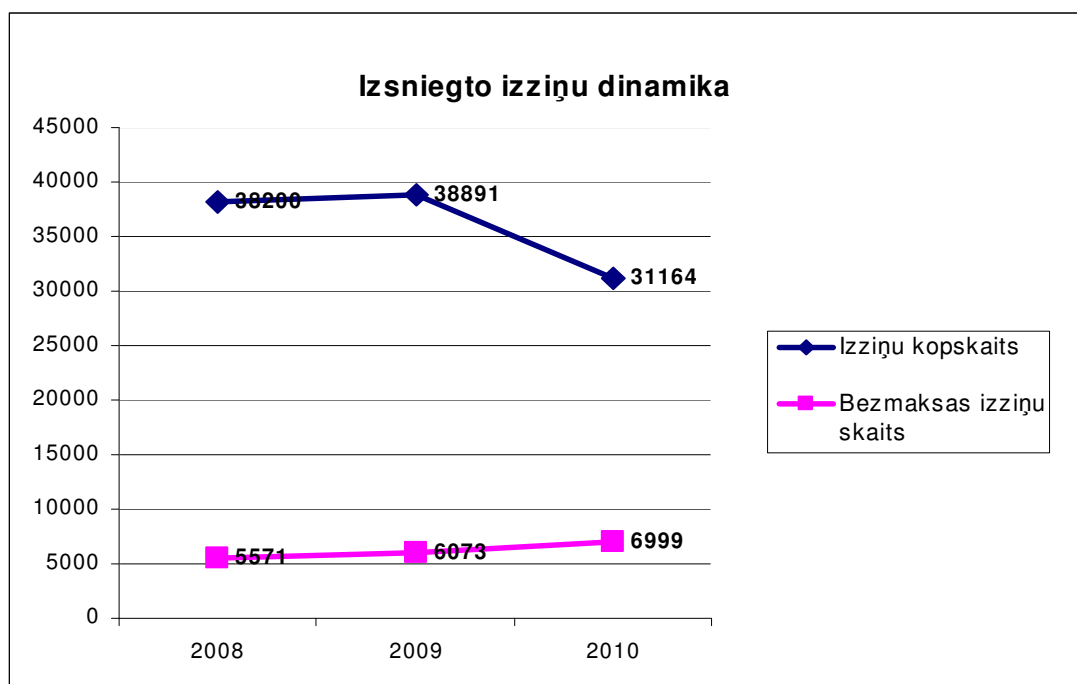
Valsts arhīvi piedāvāja interesentiem izglītojošus un informatīvus dokumentu popularizēšanas pasākumus (ekskursijas, semināri, tikšanās, dokumentu izstādes u.c.), pārskats par kuriem lasāms sadaļā *Komunikācija ar sabiedrību*.

2.4.2. Maksas pakalpojumi

Maksas pakalpojumu sniegšanas kārtību noteica Ministru kabineta 15.05.2007. noteikumi Nr.320 *Noteikumi par valsts arhīvu sistēmas iestāžu sniegto maksas pakalpojumu cenrādi*. Ar 10.09.2010. stājās spēkā Ministru kabineta 07.09.2010. noteikumi Nr.829 *Noteikumi par valsts arhīvu sistēmas iestāžu sniegto maksas pakalpojumu cenrādi*. Noteikumos ir noteiktas personas, kuras var saņemt valsts arhīvu izziņas sociālos un tiesiskos jautājumos ar 50 % atlaidi. Sakarā ar ekonomisko krīzi valstī pieprasījums pēc arhīvu maksas pakalpojumiem ir samazinājies.

2.4.2.1. Pieprasījumu izpilde

Turpinoties pieprasījumu apjoma samazināšanās tendencei, valsts arhīvos pēc privātpersonu un institūciju pieprasījumiem kopumā sagatavotas 31 164 arhīva izziņas, dokumentu izraksti un kopijas, kas ir par 9% mazāk nekā 2009. gadā. (skat.4. att.)

4.att. Izsniegto izziņu dinamika

Lielāko izsniegto izziņu skaitu (56% no kopskaita) veidoja izziņas par darba stāžu, atalgojumu, dienestu un mācībām. Iespējams tieši pašreizējā ekonomiskā krīze, bezdarbs, valsts iestāžu likvidācija, komercuzņēmumu maksātnespēja, iedzīvotāju aizbraukšana no valsts izraisīja pastiprinātu nepieciešamību pēc minētās tematikas izziņām, izvirzot PDVA, kas glabā Rīgas un Jūrmalas institūciju personālsastāva dokumentus, izsniegto izziņu skaita līderos.

Izsniegtas 759 tematiskās izziņas, tai skaitā 235 ģenealoģiskās izziņas LVVA, kuru sagatavošanai bija nepieciešamas lielāks darba laika patēriņš un augstas darbinieku prasmes. Datubāze *Raduraksti* veicinājuši 417 arhīva izziņu pasūtīšanu LVVA.

Pēc ārvalstu iedzīvotāju un institūciju pieprasījumiem izsniegtas 6212 izziņas (20% no kopskaita), kuru lielāko daļu ir pieprasījuši NVS valstīs dzīvojošie bijušie Latvijas iedzīvotāji.

No sagatavoto izziņu kopskaita 1337 vai 4% bija ar negatīvu rezultātu, galvenokārt tāpēc, ka nav saglabājušies un valsts arhīvos nav nodoti padomju perioda iestāžu personāla dokumenti vai personu rīcībā nav pietiekošu datu informācijas meklēšanai arhīvos.

Iedzīvotāju zemās maksātspejas dēļ uz 01.01.2011. arhīvos nav izņemtas un apmaksātas 1726 sagatavotās izziņas (6% no kopskaita), par apmēram 27.0 tūkstošiem latu.

Valsts arhīvu maksas pakalpojumus izmantoja daudzi pētnieki arhīvu lasītavās, pasūtot 33 328 dokumentu kopijas, kas bija par 13% mazāk nekā 2009. gadā. LVKFFDA lasītavās apmeklētājiem tika nodrošināts tehniskais aprīkojums audiovizuālo un skaņas dokumentu izmantošanai un izgatavotas 2778 arhīva dokumentu kopijas.

LVKFFDA nodrošināja visu pasūtījumu pieņemšanu un fotodokumentu kopiju nogādāšanu klientiem elektroniskā veidā.

Valsts arhīvu sistēmas mājaslapā bija iespējama valsts arhīvu pieprasījumu veidlapu lejupielāde.

Pakalpojuma kvalitāti kopumā veicināja Ģenerāldirekcijas izstrādātā vienotā normatīvo un metodisko dokumentu bāze, sadarbība ar citām valsts institūcijām – Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras nodaļām, Ārlietu ministrijas Konsulāro departamentu, Tieslietu ministrijas Dzimtsarakstu departamentu pakalpojumu sniegšanā, konsultatīvā palīdzība izziņu sagatavošanā un maksas pakalpojumu izcenojumu pielietošanā, kā arī sistemātiska sagatavoto arhīva izziņu kvalitātes kontrole. Pieprasījumu izpildes termiņš valsts arhīvos nepārsniedza

normatīvajos aktos noteiktās 30 dienas, izņemot PDVA un Daugavpils ZVA. Vienojoties ar pieprasītājiem, sakarā ar lielo pieprasījumu skaitu no Krievijas pilsoņiem sociālās apdrošināšanas stāža un atalgojuma apliecināšanai un šo izziņu darbietilpīgumu, minētajos arhīvos izpildes termiņi tika pagarināti no 1,5 līdz 3 mēnešiem. Pieprasījumu izpildē PDVA tika iesaistīti papildus gan paša arhīva, gan uz noteiktu laiku arī ģenerāldirekcijas, LVA un LVVA darbinieki.

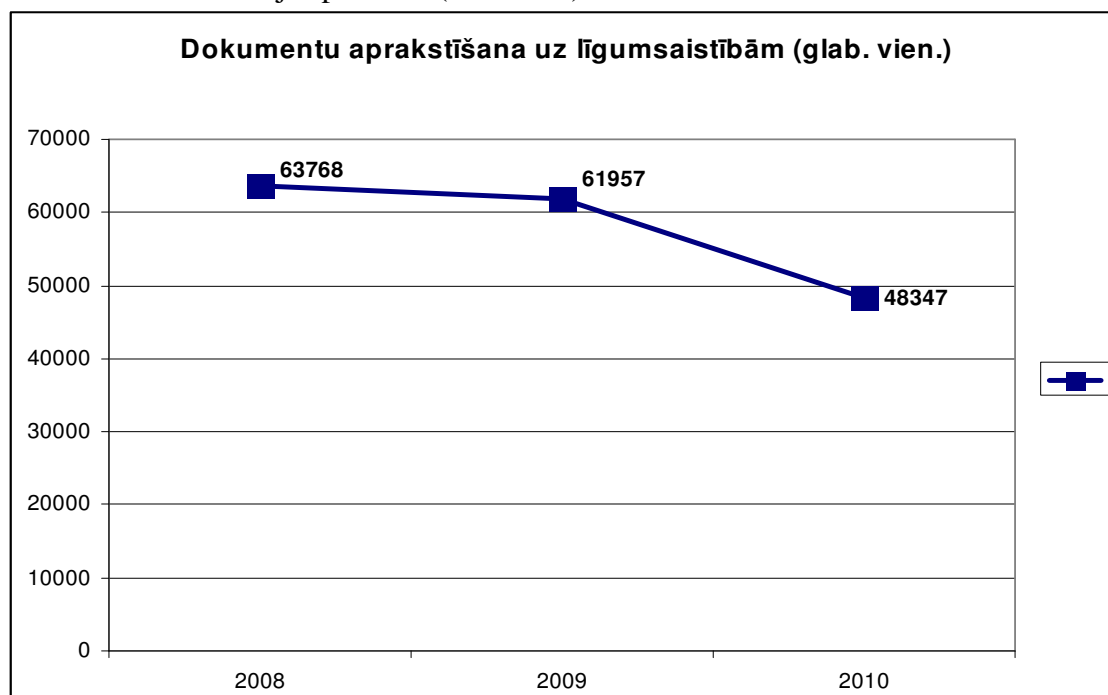
Neatliekamajos gadījumos izziņas tika izsniegtas arī īsākā termiņā, piemērojot normatīvajā aktā noteiktos samaksas koeficientus.

Pieprasītāju lielākā daļa bija apmierināta ar valsts arhīvu sniegto pakalpojumu pieejamību, kvalitāti un apkalpošanas kultūru. Tikai 7 ģenerāldirekcijā 2010. gadā saņemtajos un izskatītajos personu iesniegumos tika pausta neapmierinātība par dokumentu pieejamības ierobežojumiem, izziņu izsniegšanas termiņiem, neprecīzu izsniegto informāciju un 3 gadījumos pretenzijas bija pamatotas, par ko kļūdas pieļāvušajiem darbiniekiem izteikts aizrādījums.

2.4.2.2. Citi maksas pakalpojumi

2010. gadā tika noslēgti līgumi ar Nacionālā Holokausta un varonības memoriālu *Yad Vashem* (Izraēla) par dokumentu mikrofilmēšanu un Igaunijas Nacionālo arhīvu par dokumentu digitalizāciju. (skat. sadaļa *Starptautiskā sadarbība*).

Pārskata gadā veikta valsts un pašvaldību institūciju dokumentu sagatavošana nodošanai valsts arhīvos jeb to sakārtošana uz līgumsaistībām, kā arī dokumentu pieņemšana no maksātnespējas procesu pabeigušu privāto tiesību subjektiem, izpildot Komerclikuma un Maksātnespējas likuma normas. Valsts arhīvi noslēdza līgumus ar 478 institūcijām un apstrādāja 48 347 glab. vien. Salīdzinot ar 2009.gadu institūciju pieprasījums dokumentu sakārtošanā samazinājās par 22%. (skat.5.att.)

5.att. Dokumentu aprakstīšana uz līgumsaistībām

CMDRL speciālisti, līdztekus pamatuzdevumiem valsts arhīvu dokumentu saglabāšanas nodrošināšanā, sniedza arī maksas pakalpojumus citām institūcijām un personām:

- veikta dokumentu restaurācija LVVA dokumentiem, kas glabājās Rīgas domes Pilsētas attīstības departamentā. Restaurētas un iesietas 35 lietas, 309 būvprojekti, 96,92 m² plāni un rasējumi, digitalizētas 125 lietas 55.6 GB apjomā, izveidoti 125 folderi ar 8118 failiem;
- sniegtas konsultācijas un rekomendācijas dokumentu saglabāšanas jautājumos institūcijām un veikta vides kvalitātes testēšana muzejiem, bibliotēkām un arhīvu glabātavām.

2.5. Starptautiskā sadarbība

2.5.1. Dalība starptautiskajās organizācijās

VAS iestādes ir biedri globālajās profesionālajās organizācijās *Starptautiskā arhīvu padome (ICA)* un *Starptautiskā skaņu un audiovizuālo arhīvu asociācija (IASA)*, kā arī Eiropas Savienības organizācijās – *Eiropas Savienības nacionālo arhīvistu birojs* un *Eiropas arhīvu ekspertu grupa*.

VAS iestāžu speciālisti darbojas arī Baltijas arhīvu organizācijās – *Baltijas kultūras mantojuma tīkls (BaltHerNet)*, kas veic sadarbības koordinēšanu baltiešu diasporas arhīvu apzināšanā pārvaldībā un *Baltijas audiovizuālo arhīvu padomē (BAAC)*, kas apvieno Baltijas, Skandināvijas, Kanādas u.c. valstu audiovizuālo arhīvu institūcijas un speciālistus.

2.5.2. Starptautiskās sadarbības projekti

VAS iestādes ir sadarbības partneri Eiropas Komisijas finansētajā projektā *APENet*, kurā paredzēts izveidot vienotu Eiropas arhīvu vārteju. Projektu līdz 2012.gadam realizēs 15 ES dalībvalstu nacionālie arhīvi sadarbībā ar Eiropas digitālo bibliotēku EUROPEANA.

VAS iestāžu speciālisti piedalījās vārtejas loģiskā modeļa izstrādē un informācijas sagatavošanā ievadišanai datu bāzē.

Saskaņā ar Nacionālā Holokausta un varonības memoriālu *Yad Vashem* noslēgto līgumu LVVA sadarbībā ar CMDRL veica dokumentu apzināšanu un mikrofilmēšanu par ebreju sabiedrisko un kultūras darbību Latvijā starpkaru periodā un holokaustu Vācu okupācijas laikā.

Dokumentu digitalizācija tika veikta arī Igaunijas Nacionālajam arhīvam, kurš īsteno projektu *Estica*. Projekta *Estica* uzdevums ir apzināt ar Igaunijas vēsturi saistītos dokumentu ārvalstīs.

2.5.3. Pasākumi

2010.gada 8.oktobrī LVVA Vācijas Bundesarhīva prezidents profesors Dr. Hartmuts Vēbers nodeva Valsts arhīvu ģenerāldirektoram Valdim Štālam 26 Latvijas izcelsmes dokumentus. Bundesarhīvs šos dokumentus bija saņēmis no dažādiem bijušās Vācijas Demokrātiskās republikas arhīviem, kā arī no Kongresa bibliotēkas Vašingtonā. Daļa no tiem bija glabājušies Štutgartes Starptautisko attiecību institūtā.

Minētie dokumenti aptver laiku no 16. gadsimta (Livonijas ordeņa mestra Voltera fon Plettenberga (*Plettenberg*) 1516.gadā Valmierā izsniegtā lēņa grāmata Jakobam Frankem un Brandenburgas markgrāfa Albrehta I 1561.gada rudenī izdots apliecinājums par Grobiņas fogtejas ieķīlāšanu Livonijas ordenim) līdz 20. gadsimtam un attiecas uz dažādām vēstures tēmām: Kurzemes hercogistes tiesību vēsture, zemes īpašuma tiesības, pilsētu un muižu vēsture, amatniecība Kurzemē, Vidzemes pārvaldes un skolu vēsture, kā arī ģenealogija. Daļa šo dokumentu kādreiz glabājusies Kurzemes Provincas muzejā Jelgavā un 1903.gadā dibinātajā Kurzemes Zemes arhīvā, kas Pirmā pasaules kara laikā tika izvests uz Vāciju.

Dokumentu nodošanas svinīgajā pasākumā piedalījās Vācijas Federatīvās Republikas vēstnieks Dr. Klauss Burkhardts, Kultūras ministrijas, Ārlietu ministrijas un valsts arhīvu pārstāvji.¹

2010.gada 4.-6.oktobrī Latvijas Akadēmiskajā bibliotēkā notika Baltijas audiovizuālo arhīvu padomes gadskārtējā konference *Atpakaļ pie analogā formāta: audiovizuālo resursu saglabāšanas problēmas*. Konferenci no Latvijas puses organizēja Ģenerāldirekcija, LVKFFDA un Latvijas Akadēmiskā bibliotēka. Pasākumā piedalījās Norvēģijas vēstnieks Jans Grevstads un Kanādas vēstnieks Skots Heteringtons, kā arī 50 arhīvistu no Baltijas un Ziemeļvalstīm, Vācijas, Kanādas un Austrālijas. Ievadvārdus pasākuma atklāšanā teica LVKFFDA direktors Gunārs Mediņš un direktora vietnieks Reinis Grīgs. Ģenerāldirektora vietnieks Gatis Karlsons vadīja diskusiju par audiovizuālo dokumentu saglabāšanas aktuālajām problēmām Baltijas un Ziemeļvalstīs. Konferencē laikā tā dalībnieki apmeklēja audiovizuālo dokumentu krātuves Latvijas radio, Mūzikas Akadēmijā un LVKFFDA.²

2010.gada 7. un 8.oktobrī Latvijas valsts arhīvā notika organizācijas Baltiešu kultūras mantojuma tīkls (BaltHerNet) ikgadējais Baltijas diasporas jauno pētnieku seminārs. Seminārā referātus par baltiešu diasporas un to arhīvu pētniecības problēmām trimdas latviešu aktivitātēm un to atspoguļojumu LVA dokumentos nolasīja LVA Zinātnes, tehnikas un personu dokumentu daļas vadītāja vietniece Inese Kalniņa un par LVA sadarbību ar Amerikas latviešu apvienības projektiem *Sveika, Latvija* un *Heritage Latvia* arhīva speciālists Guntis Švītiņš.

3. Personāls

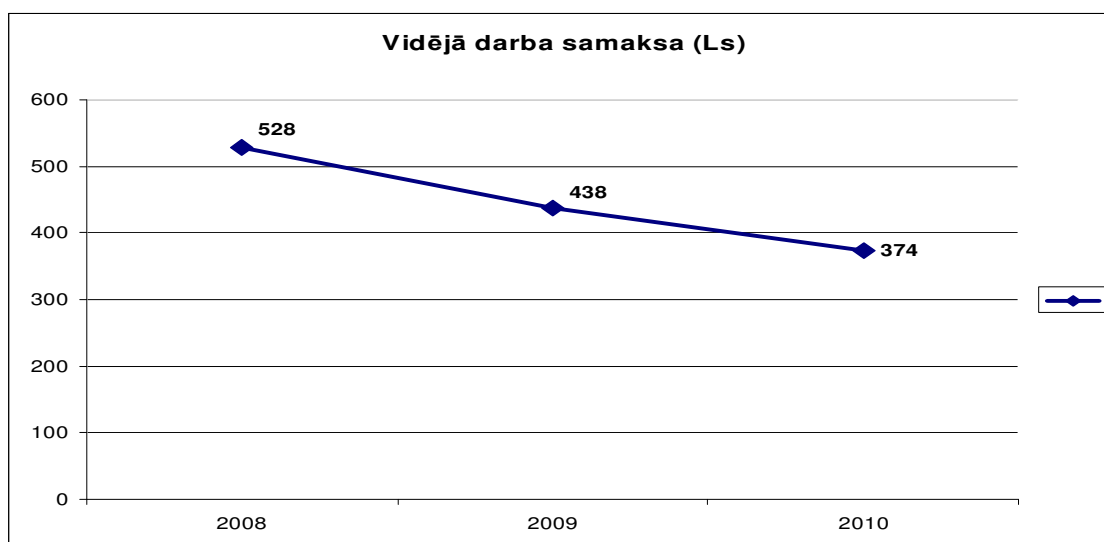
VAS iestādēs uz 01.01.2010. bija 443 amata vietas, uz 31.12.2010. – 430. Vidējais amata vietu skaits 2010.gadā bija 437.(2009.gadā – 562, 2008.gadā – 675).

2010.gadā turpinājās iepriekšējos gados aizsāktā funkciju un darba organizācijas procesu pārskatīšana. Lai paaugstinātu VAS iestāžu darba efektivitāti laikā, kad tiek samazināts valsts pārvaldes finansējums, ar 2010.gada 1.janvāri tika turpināti optimizācijas pasākumi: pārskatītas funkcijas, apvienotas struktūrvienības, samazināts darbinieku skaits un likvidēti amati.

Saskaņā ar Atlīdzības likumu un pamatojoties uz normatīvajiem aktiem, VAS tika pārskatītas darbinieku mēnešalgas, piešķirtas kvalifikācijas pakāpes, notika darbinieku un ierēdņu darbības un tās rezultātu novērtēšana. Sakarā ar samazināto finansējuma apjomu atlīdzībai tika turpināti dažādi ar darba samaksu, mēnešalgas apmēra samazināšanu, saistīti optimizācijas pasākumi: atvaļinājumu bez darba samaksas saglabāšanas piešķiršana, nepilna darba laika noteikšana.

¹ Sīkāk: Kvaskova V. Latvijas izcelsmes dokumenti no Vācijas Bundesarhīva atgriežas Latvijā. Latvijas Arhīvi. 2010., Nr.2., 280.-283. lpp.; Sprūde V. Atgūti seni Latvijas vēstures dokumenti. Latvijas Avīze. 09.10.2010. http://www2.la.lv/lat/latvijas_avize/la_pielikumi/latvijas_zinas/?doc=86944 (izdots 20.03.2011).

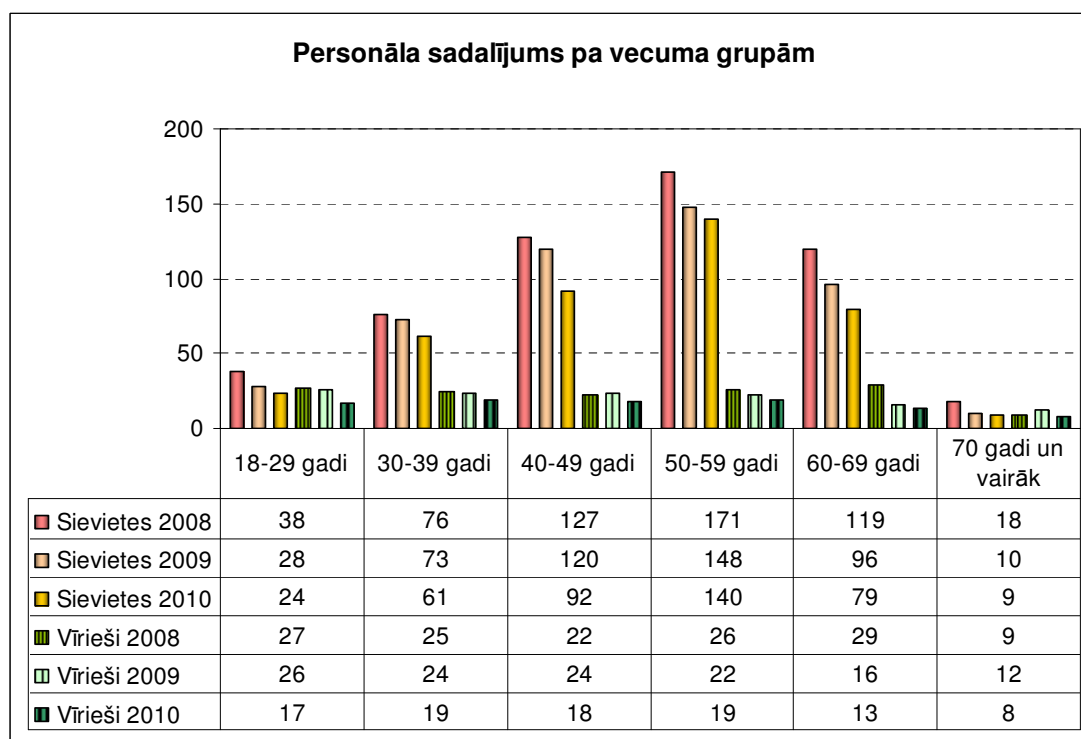
² Informācija par konferenci Baltijas audiovizuālo arhīvu padomes vietnē: <http://www.baacouncil.org/index.php?st=209&m=22>

6. att. Vidējā darba samaksa

Vidējās darba samaksas samazinājums 2010.gadā pret 2009.gadu veido 15%, bet pret 2008.gada vidējo darba samaksu – vairāk nekā 30% (skat.6.att.).

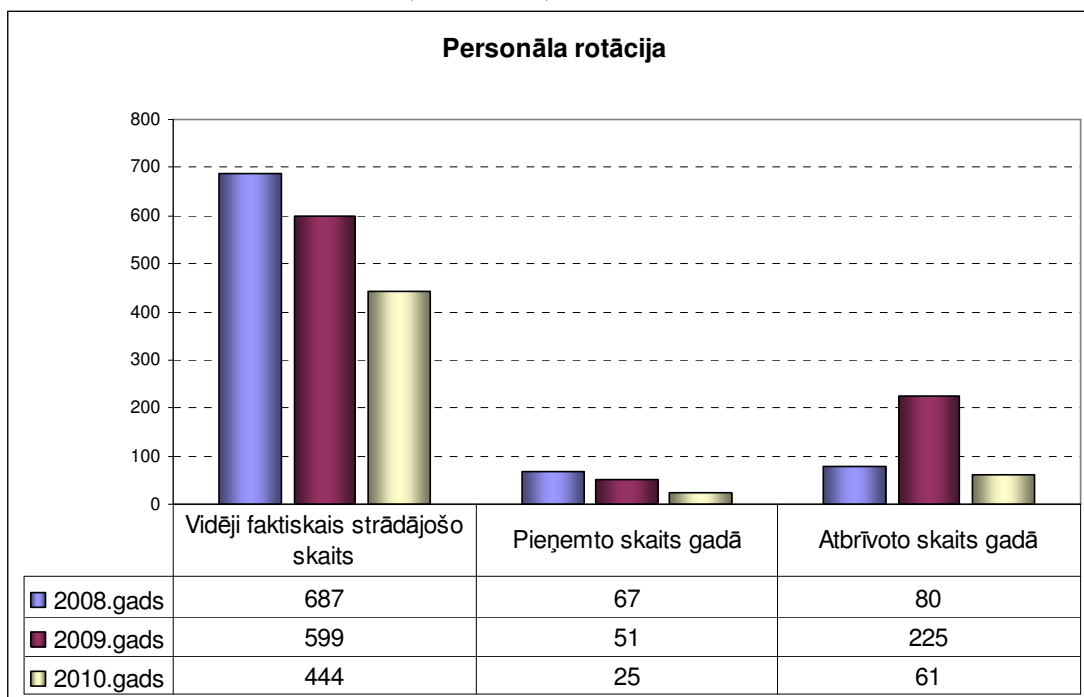
Pārskata gadā vidējais faktiskais strādājošo skaits bija 444 darbinieki, no kuriem 286 darbinieki (65%), 158 ierēdņi (35%) un 361 sieviete (81%), 83 vīrieši (19%).

7.att. Personāla sadalījums pa vecuma grupām

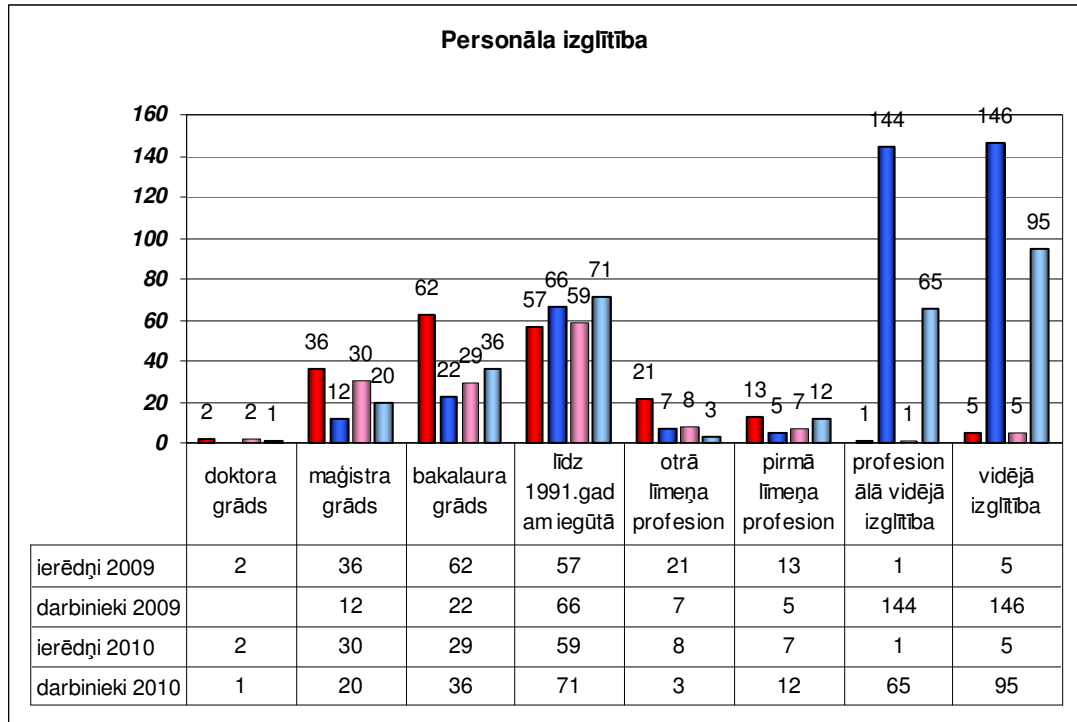
Salīdzinot ar 2009.gadu, pārskata gadā samazinājusies darbinieku rotācija, par ko liecina atbrīvoto un pieņemto darbinieku skaita samazināšanās. 2010.gadā pieņemti 25 darbinieki, bet atbrīvots 61 darbinieks. Personāla mainības koeficients (pieņemto skaits + atlaisto skaits/personu vidējo skaitu) ir 0.2 (2009.gadā 0.5, 2008.gadā 0.2). Arī vidējais faktiskais strādājošo skaits samazinājies attiecībā pret 2008. un 2009.gadu.

Darbinieku mainība galvenokārt notikusi saistībā ar ierēdņu, darbinieku pārcelšanu citos amatos sakarā ar 2010. gadā veikto valsts arhīvu iestāžu reorganizāciju, vadītāju amatu skaita samazināšanu (2009.gadā vadītāju amatu skaits – 135, 2010. gadā – 72) un ierēdņu un darbinieku amatu skaita samazināšanu (skat. 8.att.).

8. att. Personāla rotācija

Pamats administratīvās kapacitātes nodrošināšanai ir izglītības līmenis. Augstākā izglītība 2010.gadā ir 96% ierēdņiem un 47% speciālistiem. Speciālistu izglītības rādītājs paaugstinājies salīdzinoši ar iepriekšējo gadu – 2009.gadā 31% speciālistu bija augstākā izglītība. Darbinieki turpināja iegūt izglītību Rēzeknes augstskolas profesionālajā maģistra studiju programmā *Arhīvniecība*, kā arī citās mācību iestādēs. Lai nodrošinātu kvalitatīvu pienākumu izpildi. Vadība arī ekonomiskās krīzes laikā centās atbalstīt darbinieku profesionālās kvalifikācijas celšanu, piešķirot apmaksātu mācību atvaļinājumu (skat.9.att.).

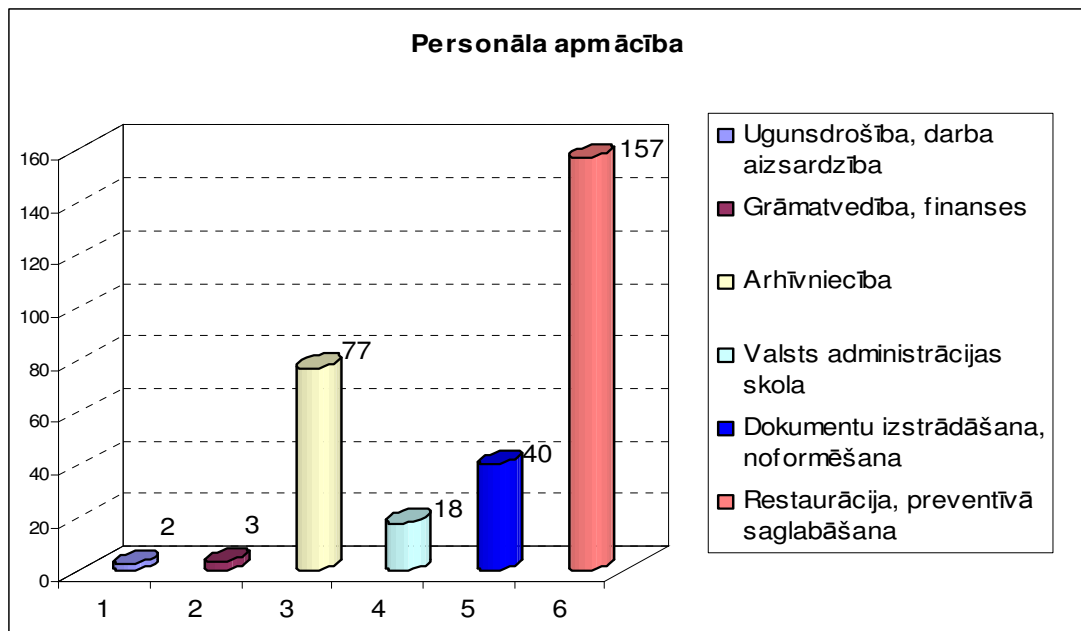
9. att. Personāla izglītība

2010.gadā VAS iestāžu darbiniekiem organizētas dažādas papildus apmācības, lai paaugstinātu darbinieku kompetenci un darba izpildes līmeni, kā arī viņu izpratni par darbību un mērķiem.

Lielākais apmācību skaits organizēts restaurācijas un preventīvās saglabāšanas jomā, ko apmeklēja CMDRL darbinieki.

Pārskata gadā tika organizēti arī VAS iestāžu iekšējie apmācību kursi arhīvniecības, dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas jomā, kuru apmeklēja pārstāvji no visām VAS iestādēm. Sakarā ar Arhīvu likuma pieņemšanu institūciju un arhīvu darbinieki piedalījās seminārā *Jaunā Arhīvu likuma prasības dokumentu un arhīva darba pārvaldībā*.

Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, samazinājies mācību apjoms Valsts administrācijas skolā. 18 ierēdņi apmeklēja Valsts administrācijas skolā šādas mācības: *Publiskā iepirkuma likums, Aktuālie jautājumi valsts civildienestā, Latvijas Satversmes ģenēze un iespējamie grozījumi, Par valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumu un tā ieviešanu, Administratīvais process iestādē, Iekšējā kontrole, 3 vadošie mīti par Latvijas valsts pārvaldes efektivizēšanu, Lietvedības dokumentu izstrāde un noformēšana, Korupcijas novēršana* (skat.10.att.).

10. att. Personāla apmācība

Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 92.panta otro daļu, sākot ar 15.06.2010. VAS amatpersonām izmaksāto atalgojumu katru mēnesi publicē mājas lapā internetā, norādot vārdu, uzvārdu, amatu un izmaksātā atalgojuma summu.

4. Komunikācija ar sabiedrību, arhīvu un dokumentu popularizēšanas pasākumi

Valsts arhīvu sagatavotās publikācijas, ziņojumi zinātniskās konferencēs, eksponētās dokumentu izstādes, ekskursijas, mācību semināri, tikšanās un filmu skates arhīvos bija vērstas uz sabiedrības, it īpaši jauniešu izglītošanu un informēšanu par nacionālajā dokumentārajā mantojumā uzkrātajām vērtībām. Pasākumu tematika un izmantotie dokumenti galvenokārt bija saistīti ar svarīgām norisēm 20.gs. Latvijas vēsturē – Latvijas iedzīvotāju deportācijām, Atmodas laiku un Latvijas neatkarības atgūšanu, kā arī ar novadpētniecību (pilsētu, pagastu, institūciju vēsturi) un ievērojamu sabiedrisko un kultūras darbinieku jubilejām.

Taupības nolūkos plaši tika izmantotas arhīvu iepriekšējos gados sagatavotās dokumentu izstādes un dokumentu tematiskās apzināšanas iestrādes. Komunikācijai ar sabiedrību vairāk tika izmantoti elektroniskie saziņas līdzekļi. Norišu skaits, samazinoties pieejamajiem resursiem, salīdzinājumā ar 2009.gadu, saruka par vienu trešdaļu, bet dalībnieku skaits pat deviņas reizes.

4.1. Dokumentu publikācijas

LVVA kopā ar Latvijas Arhīvistu biedrību sagatavoja izdošanai divus žurnāla „Latvijas Arhīvi” numurus, sevišķi aktīvi iesaistot tā veidošanā sava arhīva, kā arī citu arhīvu darbiniekus un zinātnisko institūciju autorus. Žurnāla publikācijas ir pieejamas lejuplādei arhīvu mājas lapā.

LVVA turpināja gleznotāja F.J. Dēringa atmiņu krājuma *Was ich nicht gern vergeßen möchte oder Erinnerungen aus meine Leben (Ko es nekad negribētu aizmirst vai atmiņas par manu dzīvi)* sagatavošanu publicēšanai sērijā *Vēstures avoti*, lai vēl viens vēstures avots vācu valodā kļūtu pieejams plašākam lasītāju lokam arī latviešu valodā.

LVA mājas lapā ievietoja uzziņu krājuma *Trimdas arhīvi atgriežas* 4.daļu. Rubrikā – *Aktualitātes Latvijas vēsturē arhīva dokumentos* LVA ievietoja dokumentu digitālās publikācijas – *1941.gada 14.jūnijs, 1991.gada 4.maijs, 1991.gada 21.augusts* un dokumentu digitālo prezentāciju *Arhīva dokumenti kā laikmeta liecība un to izmantošana mācību procesā*,

kuras tika sagatavotas izmantošanai Valsts izglītības satura centra organizētajos Latviešu valodas un literatūras skolotāju metodisko apvienībuursos, tai pat laikā dokumentu prezentācijas bija pieejamas ikvienam interesentam.

Cēsu ZVA piedalījās dokumentu krājuma *Cēsu rajona Politiski represēto biedrības vēsture* sagatavošanā.

Ventspils ZVA piedalījās Ventspils muzeja un Ventspils digitālā centra digitālā literārā krājuma *Ventspils laiks* sagatavošanā, kas pieejams SD formātā un tīmekļa vietnē <http://hronika.ventspils.lv>.

4.2. Konferences un semināri

Valsts arhīvu darbinieki piedalījās un uzstājās ar ziņojumiem septiņās starptautiskajās un vietējās zinātniskajās konferencēs un semināros.

Atzinīgi vērtējami LVA darbinieku referāti un dokumentu prezentācijas par komunistiskā totalitārā režīma iestāžu genocīdu pret Latvijas iedzīvotājiem, par veiktajām deportācijām un represēto likteņiem, Daugavpils Universitātes rīkotajā starptautiskajā zinātniskajā konferencē *XX zinātniskie lasījumi* (arhīva darbinieku ziņojumi tika iesniegti publicēšanai konferences zinātnisko lasījumu krājumam), starptautiskajā konferencē Lietuvā, kuru organizēja Lietuvas Republikas Seims un Lietuvas Genocīda un Rezistences centrs, starptautiskajā konferencē Berlīnē (Vācijā) *Verbrechen der Diktaturen in Osteuropa*, Otrajā starpnovadu zinātniski pētnieciskajā konferencē *Latviešu pēdas Sibīrijā un Tālajos Austrumos*, un Latvijas Kara muzeja konferencē *Pieminiēt Sibīriju*.

Daugavas Vanagu organizētajā seminārā Vācijā LVA darbinieki informēja par arhīvā uzkrātiem organizāciju dokumentiem.

LVA darbinieki piedalījās arī Latvijas Universitātes zinātniskajos lasījumos LU Pedagoģijas fakultātē ar referātu *Arhīva dokumenti kā laikmeta liecība un to izmantošana mācību procesā*, savukārt LVKFFDA darbinieki uzstājās ar prezentāciju *Kā analizēt vizuālus vēstures avotus*.

Sakarā ar Arhīvu likuma stāšanos spēkā seminārā *Dokumentu pieejamība, tās ierobežojumi un personas datu aizsardzība LVA glabātajiem Latvijas PSR Valsts drošības komitejas un Latvijas Komunistiskās partijas dokumentiem* notika arhīvu un citu ieinteresēto institūciju darbinieku viedokļu apmaiņa informācijas pieejamības jautājumu risināšanā sakarā ar Arhīvu likuma stāšanos spēkā.

Kopumā valsts arhīvi sarīkoja 103 dokumentu popularizēšanas pasākumus (dokumentu izstādes, ekskursijas, tikšanās, filmu skates, mācību semināri), kuros piedalījās 2594 interesenti. Interesentiem tika piedāvātas apskatei septiņas dokumentu izstādes.

LVVA un LVA sadarbībā ar Ārlietu ministriju sagatavoja sabiedriski nozīmīgu izstādi *No augusta līdz augustam*, kas bija veltīta 1920.gada 11.augustā noslēgtā Latvijas un Krievijas Miera līguma gadadienai. Izstādes atklāšanā piedalījās Valsts prezidents Valdis Zatlers, politiķi, diplomāti, vēsturnieki, arhīvistu un plašsaziņas līdzekļu pārstāvji.

LVVA tika eksponēta oriģināldokumentu izstāde *Latvijas Republikas Saeimas vēlēšanas. 1922 – 1931*.

Arhīva mājaslapā digitālā versijā bija skatāma iepriekš minētā izstāde un arī 2009.gada Rīgas svētku ietvaros Vērmanes dārzā prezentētā izstāde *Rīdzinieki 20.gs. 1.pusē: portreti un sarakste*.

Valsts arhīvi veiksmīgi sadarbojās izstāžu veidošanā un ceļojošo izstāžu eksponēšanā arī ar citām kultūras iestādēm. Izstādes *Latvieši pasaulē 20.gs. sākumā* sagatavošanā piedalījās LVVA kopā ar Nacionālo Bibliotēku. LVA sadarbībā ar Bērnu un jauniešu centru izveidoja izstādi *Rīgas skolēnu pils* un sadarbībā ar Ģ.Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzeju – izstādi *4.maijs – diena, kas mainīja Latvijas vēsturi*. Savukārt LVA iepriekšējos gados izveidotā ceļojošā izstāde *Prāgas pavasara un Hartas 77 atskaņas Latvijā / Baltijā* gada

sākumā atradās Prāgas Nacionālajā muzejā, bet vasaras nogalē – Reģionālajā zinātniskajā bibliotēkā Liberecā (Čehijas Republika). Izstāde *Latviešu bēgļu nometnes Vācijā 1944-1949* tika eksponēta Saldus novada muzejā.

Vairāki zonālie valsts arhīvi eksponēja iepriekšējos gados sagatavotās izstādes un ievietoja aktuālu dokumentu kopijas mājas lapā.

Valsts arhīvu rīkoto pasākumu galveno auditorijas daļu veidoja skolu un studējošā jaunatne. Arhīvu 85 vēsturiski izglītojošie pasākumi tika saskaņoti ar skolu, vidējo profesionālās izglītības iestāžu un augstskolu mācību un studiju programmām, kuru mērķis ir veidot izglītojamajos izpratni par vēstures avotu – nacionālā dokumentārā mantojuma uzkrāšanas un saglabāšanas nozīmi, par tā izmantošanas kārtību un iespējām valsts arhīvos.

Vispārējās arhīvu apskates ekskursijas, kā arī tematiskās ekskursijas un nodarbības – piemēram, *Dokumenta ceļš arhīvā*, *Dokumenti – vēstures avoti*, *Dokumenti par atsevišķu skolu vēsturi arhīvā*, *Dokumenti par māksliniekiem LVA*, *Represijas pret Latvijas iedzīvotājiem*, *Trimdas dokumenti LVA*, *Dokumenti par barikāžu laiku Rīgā un citas*, apmeklēja Rīgas, Jelgavas, Jēkabpils, Alūksnes, Rēzeknes, Daugavpils, Cēsu, Valmieras, Ventspils vispārīglītojošo skolu audzēkņi, kas arhīvu dokumentus vēlāk izmantoja arī skolēnu projektos. Sadarbības tālākai veidošanai ar skolām nozīmīgas bija arhīvu darbinieku tikšanās ar Vēstures skolotāju biedrības, novadu un pilsētu Vēstures skolotāju metodisko apvienību, Latviešu valodas un literatūras skolotāju – metodisko apvienību vadītājiem un skolu muzeju pārstāvjiem.

LVKFFDA izstrādāja un elektroniski nosūtīja 101.Rīgas skolai 3 audiovizuālo dokumentu programmas mācību satura papildināšanai un attīstīšanai: *Latviešu autoru literāro darbu ekranizāciju programma*, *Dokumentālo filmu programma, kas veltīta latviešu literatūras attīstības procesam*, *Latvijas vēstures attīstībai veltīta filmu programma*, tomēr šī iniciatīva pagaidām nav guvusi lielu atsaucību.

Akadēmisko un profesionālo studiju programmu ietvaros LVVA, LVA, LVKFFDA, PDVA, Liepājas, Daugavpils un Rēzeknes ZVA apmeklēja Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultātes, Ģeogrāfijas un zemes zinātņu fakultātes, Rīgas Tehniskās universitātes, Latvijas Lauksaimniecības universitātes, Daugavpils Universitātes, Liepājas Universitātes, Rēzeknes Augstskolas, Banku augstskolas un Rīgas Starptautiskās ekonomikas un biznesa administrācijas augstskolas studenti un pasniedzēji. Valsts arhīvu darbinieki nolasīja lekciju kursus, vadīja seminārus un praktiskās nodarbības, konsultēja studentu zinātnisko darbu izstrādi, nodrošināja profesionālo un augstāko mācību iestāžu studentu prakses dokumentu pārvaldības un arhīvniecības jomā.

Vairākos valsts arhīvos (LVA, LVVA, PDVA, Daugavpils, Jelgavas, Liepājas, Rēzeknes, Ventspils ZVA) notika arī Nodarbinātības valsts dienesta organizēto bezdarbnieku apmācības kursu dalībnieku ekskursijas un praktiskās nodarbības.

LVKFFDA audiovizuālie dokumenti tika demonstrēti 28 dažādos sabiedriski nozīmīgos pasākumos, kas veicināja to popularizēšanu, tai skaitā, projekta *Latvijas Kultūras kanona filmu programma* un *Latviešu filmu programma kinoteātrī Rīga*. Nozīmīgākie no tiem bija Starptautiskajai Teātra dienai, Dailes teātra 90 gadu jubilejai, X Latvijas skolu jaunatnes dziesmu un deju svētkiem veltītie kino vakari. Arī citas kultūras institūcijas – Nacionālais kino centrs, Tautas frontes muzejs Latvijas Kultūras akadēmijas un Rīgas kinomuzeja, televīzijas raidorganizācijas demonstrēja arhīva dokumentus valsts svētku norisēs un pasākumos, kas bija veltīti institūciju, notikumu un ievērojamu kultūras un mākslas meistarību jubilejām.

LVVA, LVA un LVKFFDA Kultūras ministrijas uzdevumā veica ar Lietuvas kultūras mantojumu saistīto nozīmīgāko Latvijas nacionālā dokumentārā mantojuma dokumentu apzināšanu arhīvu uzziņu sistēmā.

LVA piedalījās Latvijas Okupācijas muzeja dokumentālās filmas *1949.gada 25.marta deportācija Latvijā II* filmas *Nometinājumā* par 1949.gada 25.marta deportāciju sagatavošanā (stāstījums un LVA dokumentu demonstrēšana), kuras pirmizrādē piedalījās ~170 skatītāji.

Par arhīvu pasākumiem un aktualitātēm tika sniegtas intervijas arī plašsaziņas līdzekļos – laikrakstos, radio, TV un pašvaldību informācijas dienestiem. Piemēram, TV *Pirmais Baltijas kanāls* izskanēja sižets par ievērojamu notikumu Latvijas arhīvu starptautiskajā sadarbībā – Vācijas Bundesarhīva dokumentu nodošanu LVVA, LNT – par dokumentiem, kuros minēta Rīgas Ziemassvētku egle, Latvijas radio raidījumā *Zināmais nezināmajā* – par pasta organizācijas vēsturi. LVA darbinieki sniedza interviju TV Panorāmai par *4.maija dokumentiem*. PDVA – laikrakstam *Jūrmalas ziņas* par Jūrmalas pilsētas institūciju dokumentu uzkrāšanu un personu pieprasījumu izpildi. Liepājas ZVA piedalījās TV sižeta veidošanā un sniedza interviju, atzīmējot arhitekta Paula Maksa Berči 170.jubileju, par arhīva ēku, kuru tas projektēja, un arhīva vēsturi.

Viedokļa izzināšanai par sabiedrības apmierinātību ar valsts arhīvu darbu un pakalpojumu kvalitāti arhīvi piedāvāja apmeklētājiem pasākumu atsauksmju grāmatas, aptaujas anketas, kā arī ikvienam interesentam bija iespēja paust savu viedokli interneta vietnē. Visbiežāk tika izteikta pateicība arhīvu darbiniekiem, kuru sagatavotā informācija ļāvusi atrisināt cilvēkam vitāli svarīgus sociālus vai tiesiskus jautājumus, izziņāt savas ģimenes vēsturi, tomēr nereti tika pausta arī neapmierinātība par likumos noteiktajiem informācijas pieejamības ierobežojumiem, izziņu izsniegšanas termiņiem, priekšstatiem, ka arhīvu informācijai daudz plašākā apjomā būtu jābūt pieejamai interneta datu bāzēs.

Arhīvu vadība rūpīgi izvērtē paustos viedokļus, gūst jaunas ierosmes darbam un iespēju robežās veic nepieciešamos uzlabojumus pakalpojumu sniegšanā.

4.3. Sadarbība ar nevalstisko sektoru

Nevalstiskās organizācijas bija gan valsts arhīvu sistēmas iestāžu sadarbības partneri, gan pakalpojumu ņēmēji. Lai sekmētu efektīvas un sabiedrības interesēm atbilstošas valsts arhīvu sistēmas veidošanu, veicot iekšējo reorganizāciju, funkciju centralizāciju un darbinieku skaita samazināšanu, Ģenerāldirekcija aktīvi sadarbojās ar Latvijas Arhīvistu biedrību (turpmāk LAB). LAB biedri piedalījās valsts arhīvu sistēmas iestāžu reorganizācijas komisijas darbā un LNA nolikuma projekta sagatavošanā.

Ar LAB un Valsts Kultūrkapitāla fonda atbalstu LVVA izveidota datubāze *Latvijas augstskolu studenti 1862.-1945.* un pārskata gadā pabeigta studentu lietu rādītāja veidošana 7427. fondam *Latvijas Universitāte*.

LVA sadarbojās ar Daugavas Vanagu organizāciju un piedalījās jauniešu konkursa *Trešā atmoda Latvijā* organizēšanā, darbu izvērtēšanā. Sagatavots un nolasīts referāts Daugavas Vanagu organizētajā seminārā Vācijā par LVA uzkrātiem organizācijas dokumentiem.

Pārskata gadā valsts arhīvi sniedza metodisko un praktisko palīdzību un veica dokumentu aprakstīšanu uz līgumsaistībām vairāk nekā 100 nevalstiskajām organizācijām.

5. Arhīvu nozares darbības prioritātes 2011. gadam

2011.gada 1.janvārī savu darbību uzsāka LNA, kas īsteno valsts politiku dokumentu un arhīvu pārvaldības jomā. LNA ir bijušo valsts arhīvu sistēmas iestāžu saistību un mantas pārņēmējs un darbojās saskaņā ar Arhīvu likumu.

1. Nodrošināt LNA darbības uzsākšanu un nacionālā dokumentārā mantojuma uzkrāšanu un saglabāšanu atbilstoši piešķirtajam valsts budžeta finansējumam;
2. Nodrošināt sabiedrības tiesības iegūt nepieciešamo informāciju, veicot juridisko un fizisko personu pieprasījumu izpildi;

3. Nodrošināt valsts, pašvaldību un citu institūciju uzraudzību dokumentu un arhīvu pārvaldības jomā;
4. Piedalīties Vienotās valsts arhīvu informācijas sistēmas (VVAIS) projekta 2. kārtas programmu izstrādē, testēšanā un ieviešanā;
5. Piedalīties ES finansējuma piesaistīšanā, lai īstenotu dokumentu pieejamības paplašināšanu, veicot dokumentu digitalizāciju un mikrofilmēšanu.

LNA direktore

M. Sprūdža